

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia kwietnia 2011 r.

**Pani Zofia Golonka
Dyrektor
Zespołu Szkół
Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
w Przysietnicy**

33-342 Barcice

P/10/074

LKR-4101-22-08/2010/2011

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła – na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) – kontrolę Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Zespole Szkół - w Przysietnicy, zwanego dalej Szkołą.

Przedmiotem kontroli było wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów w latach 2009-2011 (I kwartał).

W związku z wynikami kontroli przedstawionymi w protokole podpisanym w dniu 6 kwietnia 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przekazuje – stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK – niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Szkołę w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Wyrażoną powyżej ocenę ogólną uzasadniają następujące oceny cząstkowe:

1. Diagnoza potrzeb w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów nie określała rzeczywistej liczby uczniów wymagających wsparcia materialnego, jak

również rozmiaru potrzeb w tym zakresie. Identyfikację uczniów wymagających pomocy materialnej prowadzono m.in. na podstawie ankiet sporządzanych przez wychowów klas, wywiadów środowiskowych, oraz informacji zebranych przez pedagoga szkolnego w czasie wizyt domowych. Podstawę kwalifikacji uczniów do osób wymagających pomocy materialnej stanowiło kryterium dochodowe określone w art. 8, ust. 1 pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.). Zestawienia uczniów wymagających pomocy, sporządzone w oparciu o powyższe informacje, również okazały się niepełne gdyż nie określały finansowych potrzeb oraz sposobów finansowania poszczególnych rodzajów pomocy materialnej, jak również nie odzwierciedlały rzeczywistej sytuacji materialnej rodzin uczniów. Potwierdzają to wyniki kontroli, które wykazały m.in., że wg szkolnej diagnozy, do Gimnazjum w 2008 r., 2009 r. i 2010 r. uczęszczało odpowiednio 25, 28 i 28 uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, podczas gdy z pomocy, której uzyskanie uwarunkowane było m.in. trudną sytuacją materialną, w rzeczywistości korzystało w tych latach kolejno: 66, 74 i 48 uczniów tj. więcej od liczby wykazywanej w diagnozie o 41, 46 i 20 uczniów.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia tzw. pozainstytucjonalną działalność Szkoły w zakresie pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w ramach której, dla rodzin wymagających wsparcia m.in. organizowano pomoc żywnościową, udzielano pomocy w postaci paczek odzieżowych, wyposażano część uczniów w pomoce edukacyjne w postaci zeszytów, książek, przyborów piśmienniczych.

2. Pozytywnie również należy ocenić stosowany w Szkole sposób informowania rodziców o warunkach i formach pomocy materialnej dla uczniów. Informacje te przekazywane były rodzicom m.in. w formie komunikatów podawanych podczas spotkań wychowawców z rodzicami, komunikatów przekazywanych uczniom podczas godzin wychowawczych, jak również poprzez informacje ogólne zamieszczane na drzwiach wejściowych do Szkoły i wpisy na stronie internetowej Szkoły.
3. NIK pozytywnie ocenia ustalone i stosowane zasady współpracy Szkoły z Ośrodkiem Pomocy Społecznej (OPS). W ramach tej współpracy Szkoła m.in.: informowała rodziców o możliwości objęcia uczniów pomocą w ramach realizowanego *Programu dożywiania*, oraz otrzymania przez uczniów tzw. stypendium socjalnego, zbierała i kompletowała wnioski rodziców uczniów o przyznanie świadczeń, udzielała pomocy w wypełnianiu wniosków, jak również informowała OPS o problemach rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

4. Zastrzeżenia NIK dotyczą obowiązującego w Szkole systemu przyznawania stypendiów o charakterze motywacyjnym gdyż już na etapie opracowywania i wdrażania procedur naruszano obowiązujące przepisy, a w szczególności:
- w Statucie Szkoły nie uwzględniono form i zakresu pomocy o charakterze motywacyjnym, czym naruszono postanowienia § 2 ust. 1 pkt 8 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹. Pani Dyrektor wyjaśniła, że *szczegółowy zakres i formy pomocy o charakterze motywacyjnym i za osiągnięcia sportowe ujęte zostały w regulaminie stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe. W przygotowanych zmianach do statutu wprowadzony zostanie szczegółowy zapis o charakterze pomocy materialnej na podstawie art. 90c ustawy o systemie oświaty.*
 - w szkolnym *regulaminie przyznawania stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe*, do beneficjentów stypendium zaliczono m.in. laureatów międzynarodowych olimpiad lub laureatów i finalistom olimpiad przedmiotowych o zasięgu ogólnopolskim pomimo, że zgodnie z postanowieniami art. 90i, ust. 1, pkt 1 ustawy o systemie oświaty² (u.s.o.) do przyznawania stypendiów za te osiągnięcia uprawniony był minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.
 - w regulaminie przyznawania stypendiów zapisano, że stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe może być przyznawane dwa razy w roku, tj. po zakończeniu I semestru oraz po zakończeniu rocznych zajęć dydaktycznych podczas gdy zgodnie z postanowieniami art. 90g ust. 9 u.s.o. stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe jest wypłacane raz w okresie (semestrze).
5. Zastrzeżenie budzi również brak działań Szkoły zmierzających do pozyskania na rok szkolny 2008/2009 środków finansowych na wypłatę stypendiów motywacyjnych. Z ustaleń kontrolnych wynika bowiem, że pomimo spełnienia obowiązujących warunków do otrzymania stypendium motywacyjnego za wyniki w nauce przez dziewięciu uczniów, (w tym trzech uczniów za I semestr i sześciu uczniów za II semestr) Szkoła nie przyznawała stypendiów, uzasadniając to nieujęciem wydatków na ten cel w planach finansowych Szkoły. NIK zwraca uwagę, że nie złożono do Burmistrza Starego Sącza

¹ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

² Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572

pisemnego wniosku o uwzględnienie w budżecie Gminy stosownych kwot na wydatki związane z wypłatą stypendiów o charakterze motywacyjnym.

W roku szkolnym 2009/2010 pomocą w formie stypendiów motywacyjnych objęto 13, tj. wszystkich uczniów spełniającym regulaminowe warunki do otrzymania tych stypendiów, czyli uzyskali co najmniej średnią ocenę 5,0 oraz uzyskali wzorową lub bardzo dobrą ocenę zachowania. Podstawę przyznania stypendium stanowiły indywidualne wnioski, przedłożone przez wychowawców klasy do Komisji Stypendialnej.

Zastrzeżenia NIK dotyczą nieprzestrzegania obowiązujących procedur w procesie przyznawania i wypłaty stypendiów gdyż:

- wbrew postanowieniom art. 90g, ust. 9, stypendia przyznano i wypłacono dwukrotnie w ciągu jednego semestru, tj. w drugim semestrze roku szkolnego 2009/2010;
 - stypendium za I semestr roku szkolnego 2009/2010 w kwocie 112 zł przyznane zostało, przez Dyrektora Szkoły, wcześniej o 9 dni od daty sporządzenia wniosku przez wychowawcę klasy i o 8 dni wcześniej od zaopiniowania wniosku przez Komisję Stypendialną. Według wyjaśnień p. Dyrektor, *było to przeoczenie*;
 - niezgodnie z przepisami art. 90g ust. 2 u.s.o., który stanowi m.in., że stypendia mogą być przyznawane za wyniki uzyskane w *okresie (semestrze) poprzedzającym okres (semestr), w którym przyznaje się to stypendium*, stypendia za II semestr w łącznej kwocie 1 344 zł przyznane zostały przez Dyrektora Szkoły w dniu 15 czerwca 2010 r., tj. w ciągu II semestru, który zgodnie z postanowieniami statutu Szkoły, kończył się dopiero 31 sierpnia 2010 r. Wskutek wypłaty stypendium za II semestr przed jego zakończeniem, sześciu uczniom III klasy Gimnazjum, tj. absolwentom Szkoły nieuprawnionym do otrzymania stypendium po zakończeniu roku szkolnego, wypłacono w formie stypendiów łącznie 672 zł, w związku z tym nieprawidłowo zastosowano tryb przyznawania stypendiów, wynikający z postanowień art. 90g cyt. Ustawy, gdyż stypendia te winny być przyznawane i wypłacane w kolejnym semestrze, a więc w I semestrze roku szkolnego 2010/2011.
6. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Szkoły zmierzające do objęcia pomocą materialną jak największej liczby uczniów. Ustalenia kontrolne wykazały, że oprócz uczestnictwa w programach pomocy, Szkoła zgłosiła swoich uczniów do uczestnictwa również w innych programach rządowych, regionalnych i lokalnych w tym w:

- Programie stypendialnym z Funduszu im. Braci Potoczków za wyniki w nauce, organizowanym przez Fundację Sądecką. Do uczestnictwa w tym programie w roku szkolnym: 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 zgłoszone zostało kolejno 11, 13 i 14 uczniów Gimnazjum, spośród których pomocą materialną objęte zostało odpowiednio 4, 7 i 6 uczniów.
 - Małopolskim programie stypendialnym dla uczniów szczególnie uzdolnionych, zorganizowanym przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*. Do uczestnictwa w tym programie zgłoszone zostało w roku szkolnym 2008/2009 – dwoje uczniów, spośród których zakwalifikowany został jeden uczeń, a na rok szkolny 2010/2011 zgłoszono i zakwalifikowano jednego ucznia.
 - Programie wieloletnim *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, w ramach którego pomocą objęto w roku szkolnym 2008/2009 – 12 uczniów, w roku szkolnym 2009/2010 – 17 uczniów i w roku szkolnym 2010/2011 – 18 uczniów.
 - Programie *Pajacyk* zorganizowanym przez Fundację Polska Akcja Humanitarna, w którym w roku szkolnym 2008/2009 uczestniczyło dwanaścioro uczniów, a w roku szkolnym 2009/2010, czworo uczniów.
7. NIK pozytywnie ocenia także realizację Rządowego programu *wyprawa szkolna*. Stwierdzono, że Programem tym w 2009 r. objętych było 13, a w 2010 r. 12 uczniów Gimnazjum. Uczestnictwem w tym Programie objęci zostali wszyscy uczniowie, których rodzice złożyli w Szkole stosowne wnioski o przyznanie pomocy w formie dofinansowania do zakupu podręczników. Izba nie dopatrzyła się także nieprawidłowości w dokonywanych rozliczeniach finansowych. Dochody rodzin wszystkich uczniów objętych Programem spełniały kryterium dochodowe określone w obowiązujących przepisach³. Prawidłowo również dokumentowano warunki materialne uczniów objętych tą formą pomocy oraz rozliczenia finansowe związane z wypłatą pomocy. Wypłacone kwoty pomocy nie przekraczały maksymalnej wysokości wypłat pomocy określonej w przepisach w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników /.../. Wszystkie wnioski wraz z załącznikami zostały

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników (Dz. U. Nr 76, poz. 642), oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 28 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników oraz wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne (Dz. U. Nr 95, poz. 612 ze zm.).

zweryfikowane przez Zespół Obsługi Finansowo-Administracyjnej Szkół w Starym Sączu.

8. Pomieszczenia sklepiu wynajmowane były przez Szkołę na podstawie umowy najmu, na podstawie której agent zobowiązany był tylko do *sprzedaży produktów spożywczych uczniom i pracownikom Szkoły oraz dożywiania uczniów*. Ponieważ Szkoła nie posiadała stołówki, system realizacji programów związanych z dożywianiem uczniów polegał na tym, że zamiast ciepłych posiłków uczniom oferowano kanapki przygotowywane przez sklepik szkolny. Umowa nie określała asortymentu produktów, jakie sklepik powinien posiadać w ofercie handlowej, jak również produktów zabronionych lub niewskazanych do sprzedaży na terenie Szkoły. Postanowienia tej umowy nie zawierały także klauzuli umożliwiającej Szkole prowadzenie kontroli prowadzonej działalności, w tym kontroli jakości sprzedawanych produktów w zakresie ich wartości zdrowotnej i odżywczej. Wskutek braku możliwości kontroli, agent prowadzący sklepik stosował odstępstwa od obowiązującego jadłospisu ustalonego w umowie zawartej z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Starym Sączu i już w jadłospisie zawierającym oferowany zestaw kanapek nie uwzględniono wyszczególnionych w umowie dodatków warzywnych i owocowych. Jadłospis ten nie zawierał również gramatury poszczególnych składników wchodzących w skład posiłku.

Przystawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

1. Opracowanie i stosowanie procedur ustalających obowiązujący sposób i kryteria uznawania uczniów za osoby wymagające pomocy materialnej.
2. Kontynuowanie działań zmierzających do dostosowania statutu Szkoły do wymagań określonych w § 2 ust. 1 pkt 8 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
3. Dostosowanie regulaminu przyznawania stypendiów za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe do postanowień art. 90g u.s.o.
4. Podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania od agenta prowadzącego sklepik szkolny, wyeliminowania z oferty sprzedaży produktów niewskazanych dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków bądź przyczynach ich niepodjęcia.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.